

PROMEMORIA OM OLIKA YRKESGRUPPERS RÄTT ATT DELA UT OCH DOSERA LÄKEMEDEL VID ENHETER INOM HÄLSOVÅRDEN OCH SOCIALVÅRDEN

I gällande lagstiftning finns inga direkta bestämmelser om olika yrkesgruppers rätt att dela ut och dosera läkemedel vid enheter inom social- och hälsovården. Endast till den del det gäller en studerande till yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvård finns bestämmelser i 3 § 5 mom. förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (564/1994). I läkemedelslagen finns inga bestämmelser om detta, inte heller i Läkemedelsverkets gällande bestämmelser tas ställning till denna fråga.

Eftersom situationen ändå just nu är den att det vid enheterna inom hälso- och socialvården i utdelning och dosering av läkemedel till patienter/klienter även deltar andra personer än sådana som erhållit behörig utbildning har länsstyrelsen för förenhetligande av det handledande arbetet utarbetat en promemoria för sin egen handledande personal. Länsstyrelsen hoppas att denna promemoria i vid utsträckning skall vara till hjälp vid bemästring av praktiska situationer. Länsstyrelsen har låtit rättsskyddscentralen för hälsovården se över promemorian. I detta ärende har rikligt med förfrågningar ställts till länsstyrelsen.

Författningsgrund

Enligt 22 § 1 mom. i **lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården** (559/1994) beslutar en legitimerad läkare om medicinska undersökningar av en patient, ställer diagnos och beslutar om vården. Enligt 2 mom. har endast legitimerad läkare och tandläkare rätt att **ordinera** läkemedel från apotek.

Enligt 3 § 5 mom. i förordningen om **yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården** (564/1994) kan i någon annan yrkesutbildad persons än läkares, tandläkares, provisors eller farmaceuts uppgifter vid en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård enligt 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller vid en verksamhetsenhet inom socialvården enligt 24 § i socialvårdslagen (710/1982) en person som i Finland studerar för ifrågavarande yrke eller som i utlandet studerar för motsvarande yrke och som på grundval av genomförda studier, praktisk erfarenhet eller andra omständigheter har tillräckliga förutsättningar till att sköta uppgiften tillfälligt vara verksam under ledning av en legitimerad yrkesutbildad persons ledning och tillsyn.

Enligt 2 § 4 punkten i **lagen om patientens ställning och rättigheter** (785/1992) avses med *verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård* hälsovårdscentral enligt folkhälsolagen (66/1972), sjukhus och separata

verksamhetsenheter för sjukvård enligt lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) samt annan helhet med vårdansvar om vilken en samkommun för sjukvårdsdistriktet beslutat, enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster enligt lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990), institutet för arbetshygien till den del det producerar hälso- och sjukvårdstjänster enligt lagen om institutets för arbetshygien verksamhet och finansiering (159/1978), statens sinnessjukhus enligt lagen om statens sinnessjukhus (1292/1987), sjukvårdsanstalter enligt lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987) och sinnessjukhuset för fångar, psykiatriska avdelningar samt andra anstaltssjukhus och sjukavdelningar enligt förordningen om fångvårdsväsendet (134/1986) och fängelsepolikliniker.

Hänvisningen till 24 § i socialvårdslagen (710/1982) om enheterna inom socialvården täcker endast de verksamhetsenheter inom socialvården som tillhandahåller **anstaltsvård**.

Länsstyrelsens ståndpunkt

3 § 5 mom. i förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (564/1994) gäller alltså endast studerande till legitimerad yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. **I praktiken är det sjuksköterna som svarar för utdelning och dosering av läkemedel på sjukhus.** Det är därför enligt ovannämnda bestämmelse endast personer som studerar till sjukskötare som har rätt att vara verksamma vid enheter inom sjukvården eller på anstalter inom socialvården i uppgifter som hör till sjukskötare **under ledning och tillsyn av sjukskötare.**

Gällande övrig yrkesutbildad personal (t.ex. primärskötare, närvårdare, socionomer) inom hälso- och sjukvården samt inom socialvården anser länsstyrelsen att en person under ledning av sjukskötare kan sköta utdelning och dosering av läkemedel, injicering i muskel medräknat, om **han eller hon fått instruktioner för detta arbete.** Länsstyrelsen anser också att man inom socialvården vid andra enheter än anstalter kan följa samma praxis för utdelning och dosering av läkemedel.

För ordination av läkemedel och ordinationens riktighet svarar den **läkare** som ordinerat läkemedlet. Den **person som doserat eller delat ut läkemedlet** svarar dock **för sin del** för att läkemedlet ges enligt läkares ordination eller enligt det recept han gett.

En producent av privata socialvårdstjänster är skyldig att ansöka om tillstånd hos länsstyrelsen också för tillhandahållande av hälsovård enligt följande:

Också vid privata verksamhetsenheter som tillhandahåller socialvård dygnet runt måste man tillhandahålla hälsovård som kan anses vara ringa t.ex. utdelning av läkemedel, injicering av läkemedel i muskel, skötsel av sår osv. Länsstyrelsen anser att privata verksamhetsenheter inom socialvården som redan erhållit tillstånd av länsstyrelsen och som tillhandahåller **hälsovård i ringa omfattning** av nämnda slag inte för sådan verksamhet dessutom behöver särskilt tillstånd för tillhandahållande av privat hälsovård.

Då det gäller en privat verksamhetsenhet som ger behandling med läkemedel åt opioidberoende personer, skall denna enhet ha länsstyrelsens tillstånd för tillhandahållande av privat hälsovård. (Rättsskyddscentralens för hälsovården ståndpunkt)

Avdelningschef,
Länssocial- och hälsorådet

Esa Ellala

Socialrådet, länsläkare
Resultatchef inom hälsovården

Kirsti Riihelä

DISTRIBUTION

Länsstyrelsen i Södra Finlands län, social- och hälsoavdelningen

FÖR KÄNNEDOM

Följande instanser i Södra Finlands län:

- sjukvårdsdistrikten
- hälsovårdscentralerna
- privata hälsovårdsinrättningar
- kommunala socialverk/socialväsendet för kännedom vidare till anmälningspliktiga privata producenter av socialservice/hemservice
- privata socialserviceenheter med dygnet runt service

Social- och hälsovårdsministeriet
Läkemedelsverket
Rättsskyddscentralen för hälsovården
Länsstyrelserna